manducatur, vita manducatur; nec occiditur, ut manducetur: ſed mortuos vivificat. Quando manducatur, reficit; ſed non deficit. Non ergo timeamus Fratres manducare iſtum panem, ne fortè finiamus illum, & poſteà quid manducemus, non inveniamus. Manducatur [r] Chriſtus: vivit manducatus: quia ſurrexit occiſus: nec quando manducamus, partes de illo facimus. Et quidem in Sacramento ſic fit: & norunt fideles quemadmodum manducent carnem Chriſti: unuſquiſque accipit partem ſuam, unde & ipſa gratia partes vocantur: per partes manducatur, & manet integer totus: per partes manducatur in Sacramento, & manet integer totus in Cælo: manet integer totus in corde tuo.

[r] Sup. *eâd. qui manducant.* I. *q.* 3. *Salvator.* §. *ſed beatus.*

LXXI. *Item* Paschasius in libro de Corpore [ſ] & Sanguine Chriſti, *c.* 9. [c. an. 812. *in Gallia.*]

[ſ] *al.* de Sacramento altaris.

Quotidianum ſacrificium non reiteratio eſt paſſionis Chriſti, ſed commemoratio.

ITeratur [t] quotidie hæc oblatio, licèt Chriſtus [u] ſemel paſſus in carne per unam eamdémque mortis paſſionem ſemel ſalvaverit Mundum: ex qua morte idem reſurgens ad vitam, mors ei ultrà non dominabitur: quia profectò ſapientia Dei Patris pro multis cauſis neceſſarium hoc providit. Primò quidem, quia quotidie peccamus, ſaltem in peccatis, ſine quibus mortalis infirmitas vivere non poteſt: quia licèt omnia peccata donata ſint in Baptiſmo, infirmitas tamen peccati adhuc in carne manet. Unde Pſalmiſta [x] α: *Benedic anima mea Domino, qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui ſanat omnes infirmitates tuas.* Et ideò, quia quotidie labimur, quotidie Chriſtus pro nobis myſticè immolatur: & paſſio Chriſti in miniſterio traditur, ut qui ſemel moriendo mortem vicerat, quotidie recidiva delictorum per hæc Sacramenta corporis & ſanguinis peccata relaxet. Unde oramus, *dimitte* [y] *nobis debita noſtra;* quia, *ſi dixerimus* [z], *quòd peccatum non habemus, ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt.* Item *infrà eod. cap.* §. 1. Iteratur hoc Myſterium ob commemorationem paſſionis Chriſti, ſicut ipſe ait [a]: *Hæc quotieſcumque feceritis, in meam commemorationem facite. Quotieſcumque* [b] *ergo hunc panem ſumitis, & bibitis hunc calicem, mortem Domini annuntiabitis donec veniat.* Non utique ſic eſt accipiendum, donec mors Chriſti veniat, quia jam ultrà non moritur: ſed donec ipſe Dominus ad judicium veniat. Interdum [c] autem ſemper mors Chriſti pro ſeculi vita poſteris nuncianda eſt, ut diſcant, qua charitate dilexit Suos; qui pro eis mori dignatus eſt, cui omnes vicem debemus rependere charitatis: quia ad hoc nos prior dilexit, cùm eſſemus gehennæ filii, ut diligeremus eum à morte jam liberati.

22. *Pars.* [t] Rabanus, *de Sacr. Euchar. c.* 22. Infrà *c. proximo.* [u] *Rom.* 6. [x] *Pſal.* 102. [y] *Matth.* 6. [z] 1. *Joan.* 1. [a] *Luc.* 22. [b] 1. *Cor.* 11. [c] Interim. *vera lectio.*

¶ Corr. Rom. α *Unde Pſalmiſta.*] Hæc Prophetæ verba, & nonnulla alia, quæ neque apud Paſchaſium, neque apud B. Thomam, qui in opuſculo de Sacramento altaris illum citat, leguntur: habentur tamen in eodem libro edito Rabani nomine.

LXXII. *Item* Augustinus [d]. [fortè idem Paſchaſius, c. an. 812. *ibid.*]

[d] Paſch. Raban. Alger. *diſperſè.*

Non ſolùm ſub figura, ſed & in veritate, Dominici corporis & ſanguinis Sacramentum celebratur.

UTrùm ſub figura α, an in veritate hoc myſticum calicis Sacramentum fiat. Veritas ait [e]: *caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus.* Alioqui quomodo magnum [f] erit [g]: *Panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro Mundi vita*, niſi vera ſit caro? Sed quia Chriſtum [25] vorari dentibus fas non eſt, voluit Dominus hunc panem & vinum in Myſterio verè carnem ſuam & ſanguinem ſuum conſecratione Spiritûs Sancti potentialiter creari, & quotidie pro Mundi vita myſticè immolari: ut ſicut de Virgine per Spiritum Sanctum vera caro ſine coitu creatur; ita per eumdem ex ſubſtantia panis, & vini myſticè idem corpus Chriſti conſecretur. Corpus Chriſti, & veritas, & figura eſt: veritas, dum corpus Chriſti, & ſanguis virtute Spiritûs Sancti in virtute [h] ipſius ex panis & vini ſubſtantia efficitur: figura verò eſt id, quod exteriùs ſentitur.

[e] *Joan.* 6. [f] *al.* verum. [g] *Joan.* 6. [h] *al.* verbo.

§. 1. Iteratur [i] autem quotidie hæc oblatio, licèt Chriſtus ſemel paſſus ſit, quia quotidie peccamus, ſaltem peccatis, ſine quibus mortalis infirmitas vivere non poteſt. Et ideò, quia quotidie labimur, Chriſtus quoque myſticè pro nobis immolatur. §. 2. Intra Catholicam [k] Eccleſiam in Myſterio corporis Chriſti nihil à bono majus, nihil à malo minus perficitur Sacerdote: quia non in merito Conſecrantis, ſed in verbo efficitur Creatoris, & in virtute Spiritûs Sancti. Si enim in merito eſſet Sacerdotis, nequaquam ad Chriſtum pertineret. Nunc autem; ſicut ipſe eſt, qui baptizat, ita ipſe eſt, qui per Spiritum Sanctum hanc ſuam efficit carnem, & tranſit β vinum in ſanguinem. Unde & Sacerdos, [jube, inquit, hæc perferri per manus Angeli tui ſancti in ſublime altare tuum in conſpectu Divinæ majeſtatis tuæ. [Ut quid perferenda in lucem depoſcit, niſi ut intelligatur, quòd iſta fiant in ejus Sacerdotio? Hanc igitur γ oblationem benedictam, per quam nos benedicamur: adſcriptam, per quam omnes in Cælo adſcribamur: ratam, per quam in viſceribus Chriſti eſſe cenſeamur: rationabilem, per quam à beſtiali ſenſu exuamur: acceptabilem, ut qui nobis ipſis diſplicuimus, per hanc acceptabiles ejus unico Filio ſimus. Nihil rationabilius, ut quia nos jam ſimilitudinem mortis ejus in Baptiſmo accepimus; ſimilitudinem quoque carnis ejus ſumamus, & ſimilitudine pretioſi ſanguinis potemur: ita ut & veritas non deſit in Sacramento, & ridiculum nullum fiat Paganis, quòd cruorem occiſi hominis bibamus. Si enim Diſcipuli patienter ferre nequiverunt, quòd Dominus dixit [l]: *qui non manducat meam carnem, &c.* Sed dixerunt, *durus eſt hic ſermo*, quomodo ergo ferrent iſta increduli? Credendum eſt, quòd in verbis Chriſti Sacramenta conficiantur. Cujus enim potentiâ creantur priùs, ejus utique verbo ad melius procreantur [m]. §. 3. Reliqua omnia, quæ Sacerdos dicit, aut Clerus chori cantat, nihil aliud, quàm laudes, & gratiarum actiones ſunt, aut certè obſecrationes, & fidelium petitiones. Unde & Sacerdos dicit priùs Evangeliſtarum verba aſſumens [qui pridie, quàm pateretur, &c.] Porrò deinceps δ ſunt verba Dei, poteſtate & omni efficientiâ plena: [Accipite, & manducate, hoc eſt corpus meum.] In hoc ergo creatur illud corpus.

[i] Sup. *eâd. iteratur.* [k] I. *q.* 1. *intra Catholicam. Sent.* 4. *diſt.* 13. Polyc. *l.* 3. *tit.* 9. *ex Paſchaſio.* [l] *Joan.* 6. [m] recreantur

¶ Corr. Rom. α *Utrùm ſub figura.*] Apud Paſchaſium ex cujus locis videtur confectum hoc Caput, hæc habentur pro titulo quarti capitis, *utrùm ſub figura, an in veritate hoc myſterium vera caro, & verus ſanguis Chriſti fiat.* Caput autem ſic incipit: *Quòd in veritate corpus & ſanguis fiat conſecratione Myſterii, nemo, qui verbis Divinis credit, dubitat. Unde Veritas ait, &c.* Algerus autem, qui c. 16. hæc eadem ferè habet, citat & ipſe Auguſtinum ex libro de Sacramento altaris, & hoc facit initium, *Veritas ait, &c.*

β *Tranſit.*] Paſchaſius, & Polycarpus ex Paſchaſio ad Placidum habent, *transfudit ſanguinem*: ſed ob Gloſſam non eſt mutatum.

γ *Hanc igitur.*] Apud Paſchaſium & Rabanum (idem enim ferè opus eſt hujus atque illius nomine inſcriptum) integra eſt oratio: *Sed obſecrans per Filium Patrem, per quem ad eum acceſſum habemus, Rogamus, hanc oblationem, inquit, benedictam, per quam nos benedicamur: adſcriptam, per quam nos omnes in Cælo conſcribamur: ratam, per quam in viſceribus Chriſti cenſeamur: rationabilem, per quam à beſtiali ſenſu exuamur: acceptabilémque facere digneturr* [n]*: quatenus & nos per hoc, quòd in nobis diſplicuimus, acceptabiles in ejus unico Filio ſimus.*

[n] digneris. *Polyc.*

δ *Porrò deinceps.*] Sunt hæc addita ex Paſchaſio, *c.* 15. uſque ad verſ. *In hoc ergo*, ut ſententia ipſa perciperetur.

¶ Pith. [25] *Sed quia Chriſtum.*] S. Auguſtin. *lib.* 21. *de Civit. Dei*, *c.* 25.

LXXIII. *Item* Gregorius Papa in homilia Paſchali, *id eſt*, 22. Evang. [c. an. 593. *Romæ.*]

In ſanguine Agni, Chriſti ſanguis, qui verè nunc ſumitur, olim præfigurabatur.

QUid ſit ſanguis [o] Agni, non jam audiendo, ſed bibendo didiciſtis. Qui ſanguis ſuper utrumque poſtem [p] ponitur; quando non ſolùm ore corporis, ſed etiam ore cordis hauritur. *Item Dialog. lib.* 4. *c.* 58. §. 1. Hæc ſalutaris [q] victima illam nobis mortem Unigeniti per Myſterium reparat: qui licèt reſurgens [r] à mortuis jam non moritur, & mors ei ultrà non dominabitur: tamen in ſemetipſo immortaliter, & incorruptibiliter vivens, pro nobis iterùm in hoc Myſterio moritur α; Ejus quippe ibi corpus ſumitur, ejus caro in populi ſalutem patitur [ſ], ejus ſanguis non jam in manus infidelium, ſed in ora fidelium funditur. Hinc ergo penſemus, quale ſit pro nobis hoc ſacrificium, quod pro abſolutione noſtra paſſionem unigeniti Filii ſemper imitatur. Quis enim fidelium habere dubium poſſit, in ipſa immolationis hora ad Sacerdotis vocem Cælos aperiri? in illo Jeſu Chriſti myſterio Angelorum choros adeſſe? ſumma, & ima [t] ſociari, terrena Cæleſtibus jungi, unúmque ex inviſibilibus, atque viſibilibus fieri? *Idem.* §. 2. Uno [u], inquit β, eodémque tempore, ac momento in Cælo rapitur miniſterio Angelorum corpori Chriſti conſociandum: & ante oculos Sacerdotis in altari videtur. *& infrà.*

[o] Lanfrancus *ibid.* Guitmundus *l.* 3. Alg. *l.* 1. *c.* 11. & 12. *Sent.* 4. *diſt.* 11. Ivo, *p.* 2. *c.* 9. [p] *Exod.* 12. [q] *al.* ſingularis. [r] *Rom.* 6. [ſ] partitur. *vera lectio.* [t] ſummis ima. [u] Alcuinus de Divinis Offi. *p.* 89. & 87. Remigius Epiſcopus Antiſſiod. *in Canone Miſſæ.*

§. 3. Tanta eſt Eccleſiæ unitas in Chriſto, ut unus ubique ſit panis corporis Chriſti, & unus ſit calix ſanguinis ejus. Calix enim, quem Sacerdos Catholicus ſacrificat, non eſt alius, niſi ipſe, quem Dominus Apoſtolis tradidit: quia ſicut Divinitas Verbi Dei una eſt, quæ totum implet Mundum: ita, licèt multis locis, & innumerabilibus diebus illud conſecretur corpus, non ſunt tamen multa corpora Chriſti, neque multi calices, ſed unum corpus Chriſti, & unus ſanguis cum illo, quod ſumpſit in utero Virginis, & quod dedit Apoſtolis. Divinitas enim Verbi replet illud, quod ubique eſt, & conjungit, & facit, ut ſicut ipſa una eſt, ita conjungatur corpori Chriſti, & unum corpus ejus ſit in veritate. Unde animadvertendum eſt, quia ſive plus, ſive minus quis inde percipiat, omnes æqualiter corpus Chriſti integerrimè ſumunt, & generaliter omnes & ſpecialiter unuſquiſque. *Item.* §. 4. Myſterium fidei dicitur [x]: quia credere debes, quòd ibi ſalus noſtra conſiſtit. Providens enim nobis Dominus dedit hoc Sacramentum ſalutis, ut quia nos quotidie peccamus, & ille jam mori non poteſt; per iſtud Sacramentum corporis ſui peccatorum remiſſionem conſequamur. Quotidie enim ipſe comeditur, & bibitur in veritate: ſed integer, & vivus, atque immaculatus manet γ: & ideò magnum, & pavendum eſt Myſterium: quia aliud videtur, & aliud intelligitur. Sed cùm Myſterium ſit, unde corpus & ſanguis dicitur δ figuram panis & vini habet, faciente Domino: quia non habemus in uſu carnem crudam comedere, & bibere ſanguinem.

[x] *al.* eſt.

¶ Corr. Rom. α *Moritur.*] In originali eſt: *Sacræ oblationis immolatur.* Sed ob Gloſſam non eſt mutatum.

β *Uno inquit.*] Hæc habentur apud Alcuinum in libro de Divinis officiis, *c. de celebratione Miſſæ*, qui Gregorium citat.

γ *Manet.*] Quæ poſt hoc verbum ſequuntur apud Alcuinum, ſic habent: *Myſterium eſt, quòd aliud videtur, & aliud intelligitur. Quod videtur, ſpeciem habet corporalem: quod intelligitur, fructum habet ſpiritualem. Sed cùm Myſterium ſit; unde corpus & ſanguis Chriſti dicitur? Conſulens omnipotens Deus infirmitati noſtræ, qui non habemus uſum comedere carnem crudam, & ſanguinem bibere; facit, ut in priſtina remaneant forma illa duo munera: & eſt in veritate corpus Chriſti, & ſanguis, ſicut ipſe dicit.*

LXXIV. *Item* Ambrosius [y]. [an. 384. *Mediolani.*]

[y] Ex lib. 4. de Sacramentis, *c.* 4. & 6.

Poſt conſecrationem licèt figura panis & vini remaneat; tamen nihil eſt ibi, niſi corpus & ſanguis Chriſti.

OMnia [z] *quæcumque* [a] *voluit Dominus, fecit in Cælo, & in Terra.* Et quia voluit, licèt figura panis & vini hîc ſit; omnino nihil aliud, quàm caro Chriſti, & ſanguis poſt conſecrationem credenda ſunt. Unde ipſa Veritas ad Diſcipulos [b]: *Hæc*, inquit, *caro mea eſt, pro Mundi vita.* Et, ut mirabiliùs loquar, non alia planè, quàm quæ nata eſt de Maria, & paſſa in cruce, & reſurrexit de ſepulchro: hæc inquam, ipſa eſt. Et ideò Chriſti caro eſt, quæ pro Mundi vita adhuc hodie offertur, & cùm dignè percipitur, vitam utique æternam in nobis operatur [c]. Panem quidem [d] α iſtum, quem ſumimus in Myſterio, illum utique intelligo panem, qui manu Sancti Spiritûs formatus eſt in utero Virginis, & igne paſſionis decoctus in ara crucis. Panis [e] enim Angelorum factus eſt cibus hominum: Unde ipſe ait [f]: *Ego ſum panis vivus, qui de Cælo deſcendi.* & item: *Panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro Mundi vita.* Ex his namque duabus ſententiis apertè datur intelligi; quia panis iſte & ille, non duo, ſed unus panis & una caro, proculdubio unum corpus efficitur: illud verè, illud ſanè, quod ſumptum eſt de Virgine; quod paſſum eſt, & ſepultum; quod ſurrexit, & in Cælum aſcendit, & ſedet ad dexteram Dei Patris; & quod eſt venturum judicare vivos & mortuos.

[z] Paſchaſius *in eodem l. c.* 1. Rabanus *c.* 3. [a] *Pſal.* 134. [b] *Joan.* 6. [c] *al.* vita æterna in nobis reparatur. [d] Petrus Chryſologus *ſerm.* 67. *Sent.* 4. *diſt.* 11. [e] *Pſal.* 77. [f] *Joan.* 6.

¶ Corr. Rom. α *Panem quidem.*] Hæc uſque ad finem, quæ à Magiſtro etiam referuntur, non leguntur hoc loco apud Paſchaſium, aut Rabanum. Sed ſimile quiddam habetur apud Petrum Chryſologum *ſermone* 67.

LXXV. *Item* Augustinus ex Sermone de Verbis Domini [g]. [fortè c. an. 417. *in Africa.*]

[g] Beda 1. *Cor.* 10. & ibi Gloſſa ord.

Quamvis quotidie manducatur Chriſtus, integer tamen permanet vivus.

QUi *manducat me* [h], *vivit propter me.* Non ergo fratres timeamus manducare panem iſtum, ne fortè finiamus illum, & poſteà, quod manducemus, non inveniamus. Manducatur Chriſtus: vivit manducatus, quia ſurrexit occiſus: nec quando manducamus, partes de illo facimus. Et quidem in Sacramento ſic fit. Et norunt fideles [26], quemadmodum manducent carnem Chriſti. Unuſquiſque accipit partem ſuam: unde & ipſa gratia partes vocantur. Per partes manducatur, & manet integer totus: per partes manducatur in Sacramento, & manet integer totus in Cælo: manet integer totus in corde tuo. Totus enim erat apud Patrem, quando venit in Virginem: implevit illam, nec receſſit ab illo. Veniebat in carnem, ut eum homines manducarent, & manebat integer apud Patrem, ut Angelos paſceret.

[h] Sup. *eâd. invitat.* Ivo, *p.* 2. *c.* 8.

¶ Corr. Rom.] Hæc eadem ferè habentur *ſup. c. qui manducat, & c. invitat.*

¶ Pith. [26] *Norunt fideles.*] Idem Auguſtin. *de oper. Apoſtat. & ſerm.* 17. *c.* 1. Hilarius contra Conſtantium, *c.* 14. Nicephor. *lib.* 13. *hiſt. Eccl. c.* 7.

LXXVI. *Item* Hieronymus in Leviticum [i]. [imò Origenes hom. 7. in Levit. c. an. 217. *in Ægypto.*]

[i] Origenes *hom.* 7. *ſuper Leviticum.* Iſychius *l.* 2. *c.* 2. *ſuper Leviticum.*

Corpus & ſanguinem Chriſti ſecundùm ſe nulli edere licet.

DE hac quidem Hoſtia, quæ in Chriſti commemoratione mirabiliter fit, edere licet: de illa verò, quam Chriſtus in ara crucis obtulit, ſecundùm ſe nulli edere licet.

LXXVII. *Item* in Sermone Dominicæ quintæ poſt Epiphaniam. [imò Ambroſius c. an. 380. *Mediolani.*]

Corpus Chriſti in ſingulis portionibus ſinguli totum accipiunt.

SInguli [k] accipiunt Chriſtum Dominum; & in ſingulis portionibus totus eſt: nec per ſingulos [l] minuitur, ſed integrum ſe præbet in ſingulis.

[k] Alger. *l.* 1. *c.* 1. Guitmundus *l.* 1. *col.* 6. *Sent.* 4. *diſt.* 12. [l] *al.* ſingulas. [m] *al.* Theophaniam,

¶ Corr. Rom.] Habetur in Miſſali Ambroſiano in præfatione Dominicæ quintæ poſt Epiphaniam [m], & in antiquis etiam præfationibus, in præfatione ejuſdem Dominicæ. Ex Ambroſio citant Algerus, & Ivo, quamvis Magiſter ex Hieronymo. Guitmundus ait eſſe ex præfatione, quæ per totum Orbem Latinum decantatur.

LXXVIII. *Item* Hilarius [n]. [fortè c. an. 360. *in Gallia.*]

De eodem.

UBi pars eſt [o] corporis, eſt & totum. Eadem ratio eſt in corpore Domini, quæ in manna, quod in ejus figura præceſſit; de quo dicitur [p]: *qui plus collegerat, non habuit ampliùs, neque qui minùs paraverat, invenit minùs.* Non eſt omnino quantitas viſibilis in hoc æſtimanda Myſterio, ſed virtus Sacramenti ſpiritualis.

[n] Simile apud Euſebium Emiſſenum *hom.* 16. quæ eſt quinta de Paſcha, ſeu de Corpore & Sanguine. [o] Guit. *ibid.* Paſchaſ. *c.* 17. Raban. *c.* 43. *Sent.* 4. *diſt.* 11. & *diſt.* 12. [p] *Exod.* 16.

LXXIX. Idem. [fortè Paſchaſius, *c.* 4. c. an. 812. *ibid.*]

Corpus Chriſti, quod ſumitur, & figura eſt in ſpecie, & veritas in ſubſtantia.

COrpus Chriſti [q], quod ſumitur de altari, figura eſt, dum panis, & vinum extrà videtur; veritas autem, dum corpus & ſanguis Chriſti in veritate interiùs creditur.

[q] Inf. *eâd. in Chriſto.* Paſchaſ. *c.* 4. Raban. *c.* 12. Alg. *l.* 1. *c.* 4. Ivo, *p.* 2. *c.* 7.

¶ Corr. Rom.] Ivo etiam citat ex Hilario: & infrà *eâd. c. in Chriſto, in extremo*, refertur unà cum verbis Hilarii: apud quem tamen non eſt inventum. Algerus citat Auguſtinum de Sacramento altaris. Idem ferè habetur apud Paſchaſium, *c.* 4. & ceteros, qui hoc idem argumentum tractant.

LXXX. *Item* ex Symbolo Epheſino [r]. [imò ex Epiſtola Cyrilli & Synodi Alexandrinæ ad Neſtorium, an. 431. *in Ægypto.*]

[r] Ex Epiſtola Cyrilli, & Synodi Alexandrinæ ad Neſtorium, quæ præponitur Epheſino Conc. [ſ] Paſchaſius in Epiſtola ad Furdegardum. Lanfrancus, Guitmundus *l.* 3. Alg. *l.* 1. *c.* 10. Ivo, *p.* 2. *c.* 4.

Carnem vivificatricem, & ipſius Verbi propriam factam in altari accipimus.

NEceſſariò [ſ] igitur & hoc adjicimus. Annunciantes enim ſecundùm carnem Mortem unigeniti Filii Dei, id eſt, Jeſu Chriſti, & Reſurrectionem ejus, & in Cælos Aſcenſionem pariter confitentes, incruentam celebramus in Eccleſiis ſacrificii ſervitutem. Sic etiam ad myſticas benedictiones accedimus, & ſanctificamur participes ſancti corporis, & pretioſi ſanguinis Chriſti omnium noſtrûm Redemptoris effecti, non, ut communem carnem percipientes (quod abſit) nec, ut viri ſanctificati, & Verbo conjuncti ſecundùm dignitatis unitatem, aut ſicut Divinam poſſidentis habitationem, ſed verè vivificatricem, & ipſius Verbi propriam factam.

¶ Corr. Rom.] Caput hoc in nimias propè anguſtias concluſum, ſuæ integritati reſtitutum eſt, potiſſimùm ex originali.

LXXXI. *Item* Augustinus tract. 26. *ad c.* 6. Joannis. [fortè c. an. 412. *in Africa.*]

Quomodo manna, & aquâ de petra fuit idem cum noſtro cibo, & potu.

INquit [t] Apoſtolus [u]: *omnes eamdem eſcam ſpiritalem manducaverunt.* Spiritalem utique eamdem: nam corporalem aliam: quia illi manna, nos aliud. Et adjungit: *& omnes eumdem potum ſpiritalem biberunt.* Aliud illi, aliud nos: ſed ſpecie viſibili. Quod tamen idem eſt virtute ſpiritali.

[t] Ivo, *p.* 2. *c.* 4. [u] 1. *Cor.* 10.

¶ Corr. Rom.] Pleniùs hæc res à B. Auguſtino exponitur. Sed Ivo habet ferè, ut Gratianus.

LXXXII. *Item* Hilarius de Trinitate, *lib.* 8 [x]. [c. an. 360. *in Gallia.*]

[x] Beda 1. *Cor.* 10.

Quòd veritatem Dominici corporis, & ſanguinis ſumimus.

IN Chriſto [y] Pater, & Chriſtus in nobis unum in his eſſe nos faciunt. Si verè igitur carnem corporis noſtri Chriſtus aſſumpſit, & verè homo ille, qui ex Maria natus fuit, Chriſtus eſt, nóſque verè ſub Myſterio carnem corporis ejus ſumimus, & per hoc, unum erimus, quia Pater in eo eſt, & ille in nobis; quomodo voluntatis unitas aſſeritur, cùm naturalis per Sacramentum proprietas perfectæ Sacramentum ſit unitatis? Non eſt humano, aut ſeculi ſenſu in Dei rebus loquendum: neque per violentam [z], atque impudentem prædicationem, dictorum Cæleſtium ſanitati, alienæ atque impiæ intelligentiæ perverſitas eſt extorquenda. Quæ ſcripta α ſunt, legamus; & quæ legerimus, intelligamus: & tunc perfectæ fidei officio fungemur. De naturali enim in nobis Chriſti veritate, quæ dicimus, niſi ab eo diſcimus [a], ſtultè atque impiè dicimus. Ipſe enim ait [b]: *caro mea verè eſca eſt, & ſanguis meus verè eſt potus. Qui edit carnem meam, & bibit ſanguinem meum; in me manet, & ego in eo.* De veritate carnis, & ſanguinis non eſt relictus ambigendi locus. Nunc enim & ipſius Domini profeſſione, & fide noſtra verè caro eſt, & verè ſanguis eſt: & hæc accepta, atque hauſta id efficiunt, ut & nos in Chriſto, & Chriſtus in nobis ſit. Anne hoc veritas non eſt? Contingat planè his verum non eſſe, qui Chriſtum Jeſum verum eſſe Deum negant. Eſt ergo in nobis ipſe per carnem, & ſumus in eo; dum ſecundùm hoc, quod nos ſumus, in Deo eſt. §. 1. Quòd autem in eo per Sacramentum communicatæ carnis, & ſanguinis ſimus; ipſe teſtatur, dicens [c]: *& hic Mundus jam me non videt: vos autem me videbitis, quoniam ego vivo, & vos vivetis: quoniam ego in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis.* Si voluntatis tantùm unitatem intelligi vellet; cur gradum quemdam, atque ordinem conſummandæ

23. *Pars.* [y] Alger. *l.* 1. *c.* 3. Guitmundus *l.* 3. Ivo, *p.* 2. *c.* 4. [z] *al.* violentiam. [a] *al.* dicimus. [b] *Joan.* 6. [c] *Joan.* 14.